

LIVE ORGAN DONATION

RABBI PROF. AVRAHAM STEINBERG

KIDNEY DONATION – MEDICAL

Preference

- Live organ donation preferred over dialysis and over cadaveric donation

Risk to donor

- Immediate mortality – 0.02-0.03%
- Immediate complications – 1.3%, temporary, transient
- Full recovery - ~1 month
- Late complications – perhaps high blood pressure after many years
- Regret – almost none

BONE MARROW DONATION - MEDICAL

- **No risk to donor**
- **Some pain and discomfort**
- **Renewable tissue**

LIVER / LUNG DONATION - MEDICAL

- **Major surgery**
- **Mortality – existing**
- **Morbidity – longer than kidney donation**
- **Recovery - full**

LIVE ORGAN DONATION - SOURCES

- **GENETICALLY FAMILY RELATED (PARENT, OFFSPRING, SIBLING)**
- **NON-GENETICALLY FAMILY RELATED (SPOUSE)**
- **NON-FAMILY. EMOTIONALLY RELATED (FRIEND)**
- **CROSS DONATION (2 FAMILY NON-RELATED)**
- **ALTRUISTIC, NO RELATIONS AT ALL, UNKNOWN TO THE DONOR**

LIVE ORGAN DONATION - SOURCES

- **NO RELATION AT ALL, FOR COMPENSATION, CONTROLLED**
- **ORGAN TRADING, TRAFFIKING, AGENTS, BUSINESS**
- **COERCED, CRIMINAL**
- **INCOMPETENT (MINOR, RETARDED)**

LIVE ORGAN DONATION - COMPENSATION

- Direct money payment by recipient
- Direct money payment by public funding (significant, reimbursement)
- Indirect payment – tax-deduction, health, education, mortgage
- Prioritizing – donor, family member
- Only if absolutely altruistic

HALAKHIC CONSIDERATIONS

FUDAMENTAL HALAKHIC PRINCIPLES

It is permissible only if:

On the donor side:

- **No significant risk**
- **No significant complications**
- **No significant long-term treatments or medical follow-up**

On the recipient side:

- **Good success chances**
- **The best way to save life**

LIVE ORGAN DONATION – BASIC HALAKHIC CONSIDERATIONS

- Prohibition against self-damage (חובל בעצמו)
- Prohibition against taking risks
- Ownership of the body
- Obligation to return lost objects (השבת אבדה, לרבות גופו)
- Obligation not to stand aside while your fellow's blood is shed (לא תעמוד על דם רעך)
- You shall love your fellow as yourself

PROHIBITION AGAINST SELF DAMAGE

- **אסור לאדם לחבול בין בעצמו בין בחבירו** [בבא קמא צא ב – מחלוקת; רמב"ם חובל ומזיק ה א];
- **החובל בעצמו, אף על פי שאינו רשאי - פטור** [שו"ע חו"מ סימן תכ סעיף לא]
- **ולא החובל בלבד אלא כל המכה אדם כשר מישראל בין קטן בין גדול בין איש בין אשה דרך {נציון} {בזיון} הרי זה עובר בלא תעשה** [רמב"ם שם; שו"ת אג"מ חיו"ד ח"א סי' לו, ושם חחו"מ ח"ב סי' סה-סו]
- **איסורים בין אדם לחבירו - דרך קלקול והשחתה שלא לצורך** [קובץ הערות (וסרמן) יבמות סי' ע]
- **לצורך מצווה – אין חבלה**

PROHIBITION AGAINST TAKING RISK TO SAVE OTHERS

YES

- רבי אימי נתפס על ידי גזלנים מסוכנים. אמר רבי יונתן, יכרך המת בסדינו (כלומר, התייאש מחייו והחשיבו כמת, ואין לו לר' אימי אלא להכין לעצמו תכריכין). אמר רבי שמעון בן לקיש, או שאני הורג או שאני נהרג, אלך ואצילנו בכוח. הלך ופייס אותם גזלנים, ונתנו לו אותו [ירושלמי תרומות סופ"ח].
- יש מהפוסקים שהביאו את הירושלמי והכריעו כדעתו על פי מעשהו של רבי שמעון בן לקיש, והיינו שחייב אדם להכניס עצמו לספק סכנה כדי להציל חברו מוודאי סכנה [כס"מ רוצח א יד, וב"י חו"מ סי' תכו, ועוד]; יש מהפוסקים שדחו הראיה מהירושלמי מכמה סיבות [שו"ת יד אליהו סי' מג. וראה או"ש רוצח ז ח]; או שהתקשו בהבנת שיטת הירושלמי [מנ"ח מ' רלז סק"ב, ובקומץ המנחה מ' רצו; שו"ע הרב או"ח שכט ח. וראה שו"ת אג"מ חיו"ד ח"ב סי' קעד ענף ד].

NO

- יש מהפוסקים שהוכיחו שהתלמוד הבבלי חולק על התלמוד הירושלמי, שאין לאדם להכניס עצמו לספק סכנה כדי להציל חברו מוודאי סכנה, ופסקו כדעת הבבלי [פת"ש חו"מ סי' תכו סק"ב].
- ויש מהפוסקים שכתבו שאין מקור שהבבלי חולק על הירושלמי בנידון [שו"ת יד אליהו (לובלין) סי' מג; שבט מיהודה שער א פ"ט].

הלכה

וודאי Most current poskim rule that one is not permitted to enter into ספק סכנה to save another one even from סכנה

מ"ב סי' שכט סקי"ט; שו"ת אג"מ חיו"ד ח"ב סי' קעד ענף ד; שו"ת מנח"י ח"ו סי' קג; שו"ת יבי"א ח"ט חו"מ סי' יב; שו"ת צי"א ח"ט סי' מה, ושם ח"י סי' כה פ"ז ופי"ח, ושם חט"ו סי' ע, ושם חט"ז סי' כג; ועוד.

PROHIBITION AGAINST TAKING RISK TO SAVE OTHERS

שו"ת רדב"ז ח"ג סי' תרכז (אלף נב)

שאלת ממני אודיעך דעתי על מה שראית כתוב אם אמר השלטון לישראל הנח לי לקצץ אבר אחד שאינך מת ממנו, או אמית ישראל חברך.

- יש אומרים שחייב להניח לקצץ האבר הואיל ואינו מת, והראיה מדאמרינן בע"ז חש בעיניו מותר לכוחלה בשבת ומפרש טעמא משום דשורייני דעינא בלבא תליא, משמע הא אבר אחר לא, והשתא יבוא הנדון מק"ו ומה שבת החמורה שאין אבר אחד דוחה אותה היא נדחית מפני פקוח נפש אבר אחד שנדחה מפני השבת אינו דין שתדחה מפני פקוח נפש, ורצית לדעת אם יש לסמוך על טעם זה:

תשובה

זו מידת חסידות, אבל לדין יש תשובה:

- מה לסכנת אבר דשבת שכן אונס דאתי משמיא ולפיכך אין סכנת אבר דוחה שבת, אבל שיביא הוא האונס עליו מפני חברו לא שמענו.
- ותו דילמא ע"י חתיכת אבר אעפ"י שאין הנשמה תלויה בו שמא יצא ממנו דם הרבה וימות, ומאי חזית דדם חברו סומק טפי דילמא דמא דידיה סומק טפי. ואני ראיתי אחד שמת ע"י שסרטו את אזנו שריטות דקות להוציא מהם דם ויצא כ"כ עד שמת והרי אין לך באדם אבר קל כאוזן וכ"ש אם יחתכו אותו.
- ותו דמה לשבת שכן הוא ואיבריו חייבין לשמור את השבת ואי לא דאמר קרא וחי בהם ולא שימות בהם הוה אמינא אפילו על חולי שיש בו סכנה אין מחללין את השבת, תאמר בחברו שאינו מחוייב למסור עצמו על הצלתו אף על גב דחייב להצילו בממונו, אבל לא בסכנת איבריו.
- ותו דאין עונשין מדין ק"ו ואין לך עונש גדול מזה שאתה אומר שיחתוך אחד מאיבריו מדין ק"ו ...
- ותו דהתורה אמרה פצע תחת פצע כויה תחת כויה ואפ"ה חששו שמא ע"י הכויה ימות והתורה אמרה עין תחת עין ולא נפש ועין תחת עין ולכך אמרו שמשלם ממון והדבר ברור שיותר רחוק הוא שימות מן הכויה יותר מעל ידי חתיכת אבר ואפ"ה חיישינן לה כ"ש בני"ד...
- ותו דכתיב דרכיה דרכי נועם וצריך שמשפטי תורתנו יהיו מסכימים אל השכל והסברא ואיך יעלה על דעתנו שיניח אדם לסמא את עינו או לחתוך את ידו או רגלו כדי שלא ימיתו את חברו.

הלכך איני רואה טעם לדין זה אלא מדת חסידות ואשרי חלקו מי שיוכל לעמוד בזה, ואם יש ספק סכנת נפשות הרי זה חסיד שוטה, דספיקא דידיה עדיף מוודאי דחבריה.

LIVE ORGAN DONATIONS – DIFFERENT ORGANS / TISSUES

- **Blood and blood products – obligated**
- **Bone marrow – obligated**
- **Kidney – a noble deed (מידת חסידות)**
- **Liver, lung – usually not permissible**

LIVE ORGAN DONATION - COMPENSATION

- Principally, all mitzots ought to be performed for free (מה אני בחינם)
(אף אתם בחינם)
- That includes rabbis, dayanim, yeshivah teachers, physicians, etc.
- The custom changed (עת לעשות לה' הפרו תורתך)
- Life-saving organ donations should follow the change in custom
- Compensating does not diminish the importance of fulfilling this mitzvah
- Compensation should take into account societal considerations

PRACTICAL RCOMMENDATIONS

- **Totally disconnect any direct relationship between donor and recipient**
- **Create a governmental / public fund specifically for this purpose**
- **Determine a reasonable and uniform tariff**

- **Alternative compensation – no direct cash payment**
- **Rather – consider tax-reduction, support in expenses of education, health, mortgage, etc.**

THANK YOU!

